

קול קורא שנשלח לחברי אור הרמב"ם

בתאריך: יח בכסלו תשפ"ב; 22.11.21

מאת אדיר דחוח-הלוי

"מִסְלַת יִשְׁרָיִם סוּר מֵרַע שְׁמֵר נִפְשׁוֹ נֶצֶר דְּרָכוֹ" (מש' טז, יז), ושם פירש רס"ג: "הזירוז בזה, שלא יחשוב [האדם הסר מרע] שהוא רק שומר דרך או מצב, אין הדבר כן, אלא את נפשו היקרה הוא שומר". כלומר, שלא יחשוב אדם שהליכתו בדרכי יושר שומרת רק על מהלך חייו, אלא היא שומרת על הרבה יותר מכך, היא שומרת על נפשו מלהיכרת מחיי העולם-הבא.

"לִפְנֵי נְשֵׁבֶר גָּאוֹן וְלִפְנֵי כְּשָׁלוֹן גְּבַה רֵיחַ" (מש' טז, יח), ושם פירש רס"ג: "לִפְנֵי – אחרית הגאון השבירה, ואחרית גבהות הרוח ההשפלה", ובפירושו הארוך הוסיף: "כפי שידעת על אברהם שאמר: 'וְאֶנְכִי עֶפְרָא וְאֶפְרָא' [בר' יח, כז], ומשה ואהרן אומרים: 'וְנִחַנְנוּ מֶה' [שמ' טז, ז], ודוד אומר: 'וְאֶנְכִי תוֹלַעַת' [תה' כב, ז], וגדעון אומר: 'הִנֵּה אֶלְפֵי הַדָּל בְּמִנְשָׁה' [שו' ו, טו], ושאל אומר: 'הֲלוֹא בֶן יְמִינִי אֶנְכִי מִקְטָנִי שְׁבִטִי יִשְׂרָאֵל' [ש"א ט, כא], ודומיהם, וסופם העוז והכבוד.

ופרעה הארור אמר: 'מִי יִי אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקוֹלִי' [שמ' ה, ב], וגלית הרשע אמר: 'אֲנִי חֲרַפְתִּי' [ש"א יז, י], וסנחריב אמר: 'כִּי יִצִּיל יְיָ אֶת יְרוּשָׁלַם מִיַּדִּי' [מ"ב יח, לה], ונבוכדנצר המקולל אמר: 'וּמִן הוּא אֶלֶה דִּי יִשְׂיָבְכּוּן מִן יְדֵי' [דנ' ג, טו], ודומיהם, ואחרי דבריהם השפלות והירידה".

"טוֹב שְׁפַל רֵיחַ אֶת עֲנוּיִם מִחֶלֶק שְׁלָל אֶת גְּאִיִם" (מש' טז, יט), ושם פירש רס"ג: "טוֹב – להיות שפל רוח עם הענווים, טוב מלחלק שלל עם הגאים", ובפירושו הארוך הוסיף: "מחמת טוב אחרית הראשון והפסד אחרית השני". ובדורנו דור הבצע והתאוות, יש לפסוק זה חשיבות רבה מאד, לזכור ולהזכיר לעצמנו תמיד, שאין לרדוף אחר המותרות או להתקנא בגאים בעלי ההון, כי הבל הבלים הכל הבל – שהרי אין טוב לו לאדם משפלות הרוח עם בני האדם הישרים, ואין שמחה גדולה לאדם משמחה במידותיו הטובות ובעושרו האמיתי הוא העושר הרוחני הנצחי – אין שמחה גדולה מזו בעולם-הזה הרגעי, ואין אושר גדול מזה לנפש בעולם-האמת הנצחי.

"מְקוֹר חַיִּים שֶׁכֵּל בְּעֵלְיוֹ" (מש' טז, כב), ושם פירש רס"ג: "השכל לבעליו מקור חיים", ובפירושו הארוך הוסיף: "רוצה בזה [לבאר] מה היא השקפת הסכלים – שכאשר אחד מהם דורש את החכמה, מייסרים אותו ומדריכים אותו לעזוב את החכמה ולהישאר במצב כסילותו".

ודבריו אלה הינם תוכחה גדולה מאד לכל המתעים את העם אחרי ההבל לדורותיהם, אשר מטיפים לעם שלא לבחון את ההלכות וההשקפות בעין השכל, אלא לקבל את כל דברי ההוטים

כאילו הם אלהים חיים, שהרי בעיני עצמם הם יותר מנביאים, כי אפילו נביאים דבריהם נבחנו שוב ושוב עד שאנו מוצאים את כל דבריהם מתקיימים תמיד ולא נופל מדבריהם מאומה.

לעומת זאת, כומרי הדת האורתודוקסית למיניהם מתעים את העם אחרי ההבל, בהחדירם תבשילים נתעבים אשר מטמטמים את המחשבה וחוש הביקורת, ואף מרחיקים ומאיימים על צאן מרעיתם לסור מדרכי החכמה ההשכלה והדעת כדי שיישארו כסילים נבערים ושפלים, ותלויים בממסד הכמורה נפשית וכלכלית – במצב זה קל מאד לתמרן אותם, ולהחדיר להם שלל הזיות ודמיונות, והעיקר, לזהם ולטמטם אותם בהערצה אלילית כלפי אותם כומרי דת תועים ומתעתעים – הערצה מוחלטת אשר תוביל להפקת רווחים וטובות הנאה למכביר.

וכך נהגו כל נושאי הדתות השקריות למיניהם בכל דור ודור... והפכו את דת האמת לעוד דת אלילית מתועבת אשר תכליתה המרכזית ולעתים אף היחידה הפקת רווחים וטובות הנאה.

"צוֹף דָּבַשׁ אֶמְרֵי נֶעֱם מְתוֹק לְנֶפֶשׁ וּמִרְפָּא לְעַצֶּם" (מש' טז, כד), ושם פירש רס"ג: "כמובחר שבדבש אמרי החכמה, מתוק לנפש ומרפא לגוף", נמצא שהצוף הוא המובחר והנועם הוא החכמה, וכמו שנאמר במשלי (טו, כו): 'וְטָהְרִים אֶמְרֵי נֶעֱם' ובפירושו הארוך שם הוסיף:

"ו[אמרי הנועם, דהיינו החכמה] אף חשובים ממנו [מן הצוף – מן המובחר שבדבש], שנאמר: 'וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנִזְפֵת צוּפִים' [תה' יט, יא], והוא: כי הריבוי מן הדבש מזיק, וההוספה בחכמה מועילה; והדבש מועיל לדבר ומזיק לדבר, והחכמה מועילה לכל; והדבש בדמים ואינו תמידי, והחכמה בהיפך זה [היא בחינם ולעולם היא מצויה לו-לאדם אשר יבקש אותה בכל ליבו]".

ובמשך שנים לא הבנתי מדוע התורה והחכמה כל-כך מתוקות וכיצד אפשר לשגות באהבתן יותר מכל דבר אחר בעולם, עד שנחשפתי לדרך האמת, וכל לימוד בה, כל השקפה נכונה, כל הלכה מבוררת כפי אמיתתה, וכל רעיון אמת שמגלה לאדם מן החכמה הכמוסה לנבונים – מרומם את האדם לשמחה לאושר ולעושר רוחני אשר לא ישוו לו כל האוצרות שבעולם.

לעומת זאת, לימוד התורה האורתודוקסית העקושה, מוביל את האדם לשיממון מחשבתי ולריקנות מן החכמה, ואז האדם מבקש לעצמו אושר אחר כדי להיתלות בו, וכדי להצדיק את השקר שהוא אוחז בו – ומכיוון שהריקנות היא עצומה, האדם הדתי בימינו פונה ל"ניגונים" אשר מכסים על זעקת הנפש לחכמה ומסתירים את ייסוריה (ולכן כל בתי הכנסיות בימינו הפכו למועדון שירה בציבור ותו לא) או לתאוות הנגעלות והמכריתות או לדמיונות של גדולה ורוממות כאילו הוא פועל גדולות ונצורות בשמים, וכך הוא טופח על שכמו ומתעתע בנפשו.

לכל אלה נוסף כמובן גם שוחד המשכורות וטובות ההנאה לכל מי שמצטרף למועדון הסכלות של האדמו"רים האליליים או ליטאי הלטאות היהירות למיניהם, או אפילו למועדון הדרוקמנים של הכיפות הסרוגות הפוסחים על שתי הסעיפים... ובל נשכח את הלחץ החברתי והמשפחתי ללכת בדרכי ההבל והטמטום, אשר מתוארות בפי גדולי האסלה כדרכי רוממות וגדולה.

והנה לכם מתכון נתעב לבריחה מדרך האמת, לכיסוי אור האמת, ולאחיזה בדרכי השקר.

ולא לחינם שלמה משבץ את הפסוק הקודם לפני הפסוק הבא לפניכם (מש' טז, כה): "יש דרך וישך לפני איש ואחריתה דרכי מות", כלומר, לעתים אדם ואפילו חברה שלמה יתעתעו בעצמם ויעשו שקר בנפשם בדמותם את דרכי המוות לדרכי היושר והצדק, וכל זאת כדי ללכת בדרכי ההבל ולהפיק את תאוותיהם וזימותיהם וכדי לקיים את הזיית גדולתם ורוממותם השקרית. ברם, שלמה החכם מזהיר אותם: הדרך הישרה שנדמה לכם שאתם פוסעים בה, אינה אלא שקר וכזב, כי כבר הפכתם את האור לחושך ואת החושך לאור, וכדי לכסות על זעקת הנפש החדרתם הזיות מסממות ומתעתעות, שהנאתן חולפת קל מהרה אך בזקן תמידי ונצחי.

"הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע שמים חשך לאור ואור לחשך שמים מר למתוק ומתוק למר, הוי חכמים בעיניהם ונגד פניהם נבנים" (יש' ה, כ-כא).